

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Taltay László*
Cím: *Mit esznek a külvárosi gyerekek*

Forrás: *Független Magyarország*

Bp.
(Hely)

1913 X 19
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

"1913"

Személy

Helyszám

Mit esznek a külvárosi gyerekek

Ami az anyatejet pótolja

A külvárosi viskókban, a munkások, kismemberek által lakott külteki bérkaszárnnyakban, a szegénység dohoszagú, szűkös, sötét pincelakásaiban nem szoptatják gyermekeiket az anyák.

Nincs anyatej a szegény, sápadt, feiletlen kis porontyok részére és születésük pillanatától kezdve mesterséges táplálékon tengődnek, sorvadnak mindenféle póttápszeren és ott a város végén, a rákosi köztemetőben ijeszten szaporodnak a gyermeksirok.

A betegségyógyó pénztárak orvosai és a szülész-nők régen tudnak erről, de minden igyekezetük kárba vész, hogy utját állják a rettenetes országot pusztító szokásnak, mindhiába.

Végigjártuk a tipikus külteki lakóházakat, megtekintettük a táplálkozásnak nevezett műveltet és elszoruló szívvel néztük a jövő nemzedéknek kórházba való, groteszk prototípusait, akiknek szeméből már születésük perce óta előgyorog a halál.

Egy Haller-utcai sárga földszintes-ház közös lakásában nyolc gyermek van, négy közülük feül van az ötesztendő, a többi kicsi földön csuszó, apró ember.

Az anyjuk egy piszkos, kopott faágyban fekszik, láza van, mosolyogva feül, mikor belépünk. Tüdővérzése van, sovány, sárgaszínű. Dél van. A szobában kicsiny kerek vaskályha ontja füstös melegét, a tetején egy lábasban fő valami, az asz-

talon papirosba csavart kenyér, néhány uborka van. A lakás legalább egy hét óta nincs szellőztetve, a férfi az Északi főműhely munkása. Ő osztotta ki az ételt. A lábasban bab főtt. A gyerekek mohón kaptak az étel után.

Két kicsi gyerek egy földre vetett vinkoson feküdt, egymás mellett, mind a kettőnek anyatej kellett volna. Sirtak: A beteg tüdővésztes anyja egy darab kenyeret, egy kockacukrot és egy kanál főtt babot összerágott és egy zsebkendő végébe belekötve, odaadta a két gyereknek.

Azok mohón, hallható szüresöléssel szítták, majszolták a «táplálékot».

— Nem fél, hogy megbetegszik a két kicsiny? — kértem az asszonytól. A férje felel helyette:

— Nem árt az kérem, mert az asszony nem tud szoptatni, azért köll így. A sógorom azt a négyet is így nevelte, mégis jól van. Hét volt neki, aztán mégis maradt négy.

A két pusztulásnak szánt pólyásbaba tovább szívta magába a halált.

A Zápolya-utcában a tizenhét számú házban három kisgyerek várta az ételt.

Az anyjuk letört, sánya testű, formátlan munkásasszony, a huga rekedt hangú, festett arcú pária, riktó színű bluzban, alsószoknyában áll előttünk, nyakán a sebőrradásokat takarja el egy fekete bársonyszallag. Az egyik gyerek az övé. Kis leány, lehet vagy tíz hónapos, de lehet négy is, olyan sovány. Hidrosefalus — a haj csomókban hiányzik a fejről — beszélni nem tud, csak kezeit nyújtja az étel felé.

A földön ül a tüzhely mellett. Piszkos, el-

hanyagolt. Egy nagy lábosban teát főzött az asszony. A két nagyobb gyermeknek tányérba tölt egy kis teát, aztán lisztet kever bele, megcukrozza és rumot tölt hozzá. A két gyermek mohón esik neki.

A kis leánykát a bársonyszallagos látja el. Egy csészébe tölt a fekete, erős teából, lisztet tölt hozzá és egy papirból hurkát vesz ki és abból morzsol hozzá. Megkóstolja, aztán lenyalja a kanalat, aztán adogatja a kis léleknek ezt a ketyvalékot. Mikor evett a gyerek, rumos vizet ad neki inni.

— Ettől jól alszik, véli a nő — aztán egy dobozkából pirulát vesz be.

— Mi az, mit szed? — kértem.

— Beteg az Ilka — mondja az asszony — aztán hozzát teszi — sebes a torka már vagy három hónapja. Vágták is a nyakát. A kis leány ott a tüzhely mellett az utolsó csöpp kulinaszt nyalja le a kanálról.

A Külső Váci-uton, a «hétházban» nem fogadtak szívesen.

— Mit akar az ur! — kérdezte egy öreg szemüveges asszonyság, amint beléptem.

A három borzas hajadon, akik az ágyaszlén ültek, kihívón nevettek felém. Két kis gyerek volt a lakásban, az egyik irtózatoss piszkosban hevert az egyik ágyon, a másik az asztalon feküdt.

— Bélihurutos a lelkem, nem tud enni szegényke, — mondja egy fiatal asszony — az anyja. Vöröshaju, kiéltarcu nő, szemei révédezve járnak körül a szobában. Részeg.

Egy üres, kisebbsajtja zöld üveg van a kezében, ételt készít a beteg gyerekeknek, az asztalon, mellette vörös szopó-gummi hever.

— Az orvos ur rendelt neki valami savanyutejet — úgy kanjuk üvegekben — de nem eszi a lelkem meg. Nem is jó az kérem! Nem veszi be szegény. Azóta aztán köményitős fodormenta teát adunk neki. A Sánták Veruskája is attól gyógyult mög.

— És az anya közönséges gallér-keményítőt old fel egy pohár vízben, jól megocukozva és feltölti a kotyvalékot fodormentás teával.

A boldogtalan kis jószág szivja a vörös gumijn át, közbe lecsukja a szemeit, aztán megint szivja az üveget... és elalszik.

Szája kékes, az orra hideg, szemei alvás közben nem csukódnak le, üveges fényük kicsillan a szemhéj alul.

A másik gyerekek a lóhusszéből hozott tüdődarabokat főzték meg. Összevagdalták neki apróra, egy kis zsemlet törnek hozzá. A kis másfél esztendőes gyerek mohón habzsol, fuldoklik. Az öreg asszony egy cserépkorsóból sört tölt egy pohárba, a gyerek iszik: issza a sört, mint a vizet, aztán kábultan dől föl.

A lányok rohognak az elalvó gyereket.
— Miért nem szoptatja a kicsinyt? — kérdem a vöröshajú asszonyt. — Akkor nem volna beteg, — mondom.

— A fenét! — sipítja felém az asszony. — Az apja nincs ám itt, kiment Amerikába! Hát azt hiszi az ur, hogy majd elrontom magam! Kellenek ám még nekem a melleim! Ugyi, Böske?

És a Böskék ott az ágy szélén kórusban vihogtak a viccen.

A beteg gyermek ott az asztalon csendesen hö-

rögni kezdett.

Esteledett, mikor a kelenföldi Kudelka-ház-csoport lakásait jártuk végig.

Soha annyi összetörttestű, idiota gyermeket nem láttam, mint itt.

Az egyszoba-konyhás lakásokban sok a gyerek. Itt sem szoptatnak az anyák.

Egy háromhónapos kis fiugyereket főtt krumplival táplál az anyja, aztán becsukja a kis boldogtalan a szobába és ő elmegy vendéglőbe az urával.

Egy Gugler nevű családnál négy kis gyermek van. Volt nyolc, haldoklik kettő.

Az anya tábeszes nem bír járni és hogy «fájdalmait enyhítse» — iszik, mint a csapp, A két gyerek tüdővész, az egyiknek az ajka véres, a másik még egyelőre járni is tud. A két esztendősnak mindennapi ebédje és vacsorája vízbe főtt «griz» — és jól felhígított feketekávé — a családfő és a beteg nő húst esznek minden nap — és iszik hozzá. — lehetőleg sokat. Sokat keres a férfi.

Elindultam a Komor helyről. Kint az után nyomorultán öltözött, nagyfejű, sovány gyerekek álltak sorolat, le, egészen a villamosig.

És amint az elinduló kocsi erős fényű lámpái beleszakítottak az éjszakába, a csöngetésbe, a motorbugás sőhajtó zúgásába, valami zokogó, diszsonáns hang vegyült.

Az éhes, dagadt fejű, nyomorult gyerekek sirása, hörgős köhögése csengett még mindig a fülemben.

Faltay László.